

Beroendemedicin

*Svensk förening för Beroendemedicins rekommendationer
avseende målbeskrivning för ST-utbildning
Version 2, 2026*

Förord till Svensk förening för Beroendemedicins rekommendationer till ST-målbeskrivningen, v. 2

Den 1 maj 2015 trädde en ny version av Socialstyrelsens föreskrifter för läkares specialisttjänstgöring i kraft (SOSFS 2015:8). I samband med detta tillkom Beroendemedicin som ny tilläggspecialitet till basspecialiteterna Psykiatri och Barn- och ungdomspsykiatri. Strax därefter utarbetade Svensk förening för Beroendemedicin (SfB) rekommendationer, som tolkade och konkretiserade varje delmål från Socialstyrelsens målbeskrivning i beroendemedicin. Den första versionen av dessa rekommendationer publicerades 2017.

Sedan dess har regelverket kring ST förändrats i vissa avseenden. 2021 började föreskriften HSLF-FS 2021:8 att gälla, vilken successivt ersätter SOSFS 2015:8. Den stora skillnaden mellan dessa är att HSLF-FS 2021:8 riktar sig till läkare som inte gjort allmäntjänstgöring (AT) utan inleder sin ST med bastjänstgöring (BT). 2025, när tilläggspecialiteten funnits i 10 år, avskaffades de initiala undantagsbestämmelserna kring handledning. Handledare för ST-läkare i beroendemedicin måste numera vara specialister i beroendemedicin.

I samband med detta bedömde vi i föreningens styrelse det som angeläget att uppdatera våra tidigare rekommendationer, utifrån de erfarenheter vi gjort under åren och kommentarer från studierektorer och andra kollegor. Jag vill särskilt tacka Catrin Rönnbäck, Anikó Dittrich och Adam Fürbach för deras viktiga bidrag till arbetet. I denna andra version har vi reviderat hela dokumentet och strävat efter att förtydliga tidigare oklarheter. En del avsnitt har också förkortats.

Det är viktigt att påpeka att dessa rekommendationer, till skillnad från Socialstyrelsens målbeskrivning, inte är bindande utan ska ses som vårt förslag till förtydligande av de specialitetsspecifika delmålen. Vi hoppas att denna nya version kommer uppfattas som användbar, och ser fram emot synpunkter och ytterligare förbättringsförslag från ST-läkare, handledare, studierektorer och verksamhetschefer.

Joar Guterstam
Ordförande,
Svensk förening för Beroendemedicin
joar.guterstam@ki.se

Stockholm 28 mars 2026

Förkortningar

ADHD	<i>Attention Deficit Hyperactivity Disorder (eng)</i>
BT	<i>Bastjänstgöring</i>
CRA	<i>Community Reinforcement Approach</i>
HIV	<i>Humant Immunbristvirus</i>
HSL	<i>Hälso- och Sjukvårdslagen</i>
LPT	<i>Lag om Psykiatrisk Tvångsvård</i>
LRV	<i>Lag om Rättspsykiatrisk Vård</i>
LSS	<i>Lag om Stöd och Service till vissa funktionshindrade</i>
LVM	<i>Lag om Vård av Missbrukare i vissa fall</i>
LVU	<i>Lag med särskilda bestämmelser om Vård av Unga</i>
MET	<i>Motivational Enhancement Therapy</i>
METIS	<i>Mer Teori i Specialiseringstjänstgöring (utbildningsverksamhet för ST-läkare i psykiatriska specialiteter)</i>
SoS	<i>Socialstyrelsen</i>
SOL	<i>Socialtjänstlagen</i>
SfB	<i>Svensk förening för Beroendemedicin</i>
SPF	<i>Svenska Psykiatriska Föreningen</i>
ST	<i>Specialiseringstjänstgöring</i>
Steg 1	<i>Grundläggande psykioterapiutbildning</i>

Begreppsförklaringar

Behärska	Används i delmålen c för att uttrycka det mest omfattande kompetenskravet. Med <i>behärska</i> avses här att läkaren uppvisar de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som krävs för att fullständigt och självständigt kunna utföra de arbetsuppgifter som förekommer inom det område som avses.
Ha kunskap	Används i delmål c för att uttrycka ett kompetenskrav som är mindre omfattande än begreppet behärska. Ofta handlar det om teoretiska kunskaper.
Ha kännedom	Används i delmål c för att uttrycka det minst omfattande kompetenskravet.
Auskultation	Strukturerad utbildning där ST-läkaren studerar en eller flera medarbetares yrkesutövning och i viss mån utför uppgifter inom det aktuella området.
Handledning	Stöd och vägledning i dialogform som ges kontinuerligt.

Handledare	Läkare med specialistkompetens som har genomgått handledarutbildning och som handleder ST-läkaren och bedömer hans eller hennes professionella utveckling. ST-läkaren ska ha en huvudhandledare som är specialist i beroendemedicin, men läkare med annan specialistkompetens kan fungera som klinisk handledare under specifika tjänstgöringsperioder.
Klinisk tjänstgöring under handledning	ST-läkarens yrkesutövning under eget ansvar och med stöd av handledare.
Kurs	En strukturerad utbildning som utgår ifrån uppsatta utbildningsmål.
Kvalitets- och utvecklingsarbete	Arbete som ST-läkaren genomför och som är en del i hälso- och sjukvårdens systematiska kvalitetsarbete.
Självständigt skriftligt arbete efter vetenskapliga principer	Arbete som genomförs där ST-läkaren självständigt behandlar en medicinskt vetenskaplig frågeställning.

Specialitetsövergripande delmål

För a- och b-delmålen hänvisas till de gemensamma rekommendationer som är framtagna av Sveriges Läkarförbund (<https://slf.se/app/uploads/2024/06/lakarforbundets-rekommendationer-bt-och-st.pdf>).

c-delmål

För varje delmål redovisas målet enligt Socialstyrelsens målbeskrivning för ST i Beroendemedicin och därefter följer uttolkning av detta delmål i form av SfBs rekommendationer. Notera att 2021 års ST-föreskrifter har precis samma c-delmål för Beroendemedicin som 2015 års föreskrifter, men benämner dessa ”STc1” istället för ”c1” o.s.v.

SfBs rekommendationer

Den kliniska tjänstgöringen under handledning är grunden för ST och skall kompletteras av kontinuerlig teoretisk utbildning. Handledning ska ske kontinuerligt med avseende på såväl klinisk som teoretisk utbildning.

Verksamhetschef och handledare har ett stort ansvar när det gäller att bedöma ST-läkarens kompetensutveckling. Studierektor har en stödjande funktion och ansvarar för utbildningens upplägg tillsammans med verksamhetschef och handledare.

För att kunna verka som Beroendemedicinare och tillgodogöra sig utbildningen förutsätts god språklig kompetens.

Den teoretiska utbildningen kan ske genom relevanta kurser, seminarier samt egenstudier och ska redovisas. När kurskrav finns kräver Socialstyrelsen en kurs per delmål och att kompetenskravet är uppfyllt. Det åligger handledare och studierektor att individuellt bedöma vad varje ST-läkare behöver för att uppnå kompetenskraven som målbeskrivningen avser.

SfB har varit aktiva i att ta fram kurser i METIS-format, för ST-läkare i Beroendemedicin. I nuläget finns tre olika kurser, där varje kurs täcker flera olika c-delmål för specialiteten. För vissa delmål krävs dock ingen specifik kurs. Nedanstående tabell redovisar detta översiktligt.

c-delmål	Föreslagna kurser
c1	Neurobiologi och farmakologi; Psykosociala och samhällsaspekter
c2	Neurobiologi och farmakologi; Psykosociala och samhällsaspekter
c3	Neurobiologi och farmakologi; Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet (Dock inget krav på kurs.)
c4	Psykosociala och samhällsaspekter, kompletterat med kurs i återfallsprevention och motiverande samtalsmetodik
c5	Neurobiologi och farmakologi
c6	(Inget krav på kurs.)
c7	Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet
c8	Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet (Dock inget krav på kurs.)
c9	Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet
c10	Psykosociala och samhällsaspekter
c11	(Inget krav på kurs.)
c12	Psykosociala och samhällsaspekter

Genomgång av målbeskrivning samt SfBs rekommendationer

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c1	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <ul style="list-style-type: none"> • behärska handläggning av alla vanligt förekommande missbruks- och beroendetillstånd, • kunna handlägga missbruk av nyare och ovanliga substanser, • ha kunskap om substansernas effekter på och omsättning i kroppen. 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Medsittning. • Teoretiska studier. 	

Svensk förening för Beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c1	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: Behärska <ol style="list-style-type: none"> 1. utredning och diagnostisering av patienter med vanligt förekommande substansbrukssyndrom såsom alkohol, nikotin, opioider, centralstimulantia, 	Klinisk tjänstgöring Under handledning, i både beroendemedicinsk öppen- och akut-/slutenvård. Placering inom öppen- respektive akut-/slutenvård bör inte understiga ett år vardera. En längre sammanhängande tjänstgöringsperiod inom en och samma enhet	För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.

<p>sedativa och cannabis enligt ett biopsykosocialt synsätt,</p> <p>2. planering och genomförande av behandling av vanligt förekommande substansbrukssyndrom enligt aktuella riktlinjer i samråd med patient och närstående,</p> <p>3. handläggning av akuta beroendemedicinska tillstånd,</p> <p>4. suicidriskbedömning.</p> <p>Kunna handlägga utredning, diagnostisering och behandling vid bruk av nya och ovanligare psykoaktiva substanser samt vid icke- substansrelaterat beroendesyndrom.</p> <p>Ha kunskap om vetenskapliga förklaringsmodeller för substansernas effekter på och omsättning i kroppen.</p>	<p>rekommenderas under en del av ST-perioden.</p>	
	<p>Kurs METIS kurserna: Tilläggsspecialitet Beroendemedicin - Neurobiologi och farmakologi samt Tilläggsspecialitet Beroendemedicin - Psykosociala och samhällsaspekter</p>	<p>SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".</p>
	<p>Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier.</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>
	<p>Medsittning Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	
	<p>Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • METIS-kurs • Skriftlig examination.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c2	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <ul style="list-style-type: none"> • ha kunskap om psykometriska och biologiska diagnostiska metoders användningsområden och begränsningar. 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.
	Deltagande i en eller flera kurser.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.
	Allmänna råd <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Teoretiska studier. 	

Svensk förening för Beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c2	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: Ha kunskap om psykometriska metoder som exempelvis ASI, AUDIT, DUDIT samt vanligt förekommande biomarkörer för substansbruk avseende användningsområde, detektionstider, sensitivitet, specificitet och tolkning.	Klinisk tjänstgöring Under handledning vid beroendemedicinsk slutenvård och öppenvård.	För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.
	Kurs METIS kurserna: Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Neurobiologi och farmakologi samt Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Psykosociala och samhällsaspekter	

	Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier.	Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.
--	---	---

	Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.	Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via: <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • METIS-kurs. • Skriftlig eller muntlig examination. • Redovisning för kollegor.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c3	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <ul style="list-style-type: none"> • behärska bedömning av individens funktionsnivå och huvudsakliga funktionsnedsättning utifrån ett psykiatriskt och beroendemedicinskt perspektiv, • behärska planering av behandling utifrån samspelet mellan individ, familj, socialt nätverk och närmiljö ur ett beroendemedicinskt perspektiv.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.
	Allmänna råd <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Medsittning. • Teoretiska studier. • Vårdteamarbete.	

SfBs rekommendationer på efterföljande sida...

Svensk förening för Beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c3	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <p>Behärska</p> <p>1. att planera funktionsutredning utifrån kunskap om kognitiva processer (exekutiv funktion, minne, inläring, uppmärksamhet, perception mm) och kognitiva testmetoder,</p> <p>2. att i tvärprofessionellt team kunna sammanfatta och dra slutsatser av genomförda bedömningar och utredningar,</p> <p>3. att i samverkan genomföra behandlingsplanering.</p>	<p>Klinisk tjänstgöring Inom enheter som handlägger sådan bedömning såsom vid öppenvårdsmottagning/ utredningsenhet.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
	<p>Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier. Delmålet finns med i METIS kurserna: Tilläggsspecialitet Beroendemedicin - Neurobiologi och farmakologi samt Tilläggsspecialitet Beroendemedicin - Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>
	<p>Medsittning Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	
	<p>Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan t.ex. ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • METIS-kurs. • Skriftlig examination.
	<p>Vårdteamarbete Arbete i tvärprofessionellt team.</p>	

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c4	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärska utveckling av behandlingsallians, motivationell samtalsmetodik och handläggning av återfallsprevention, • kunna handlägga beroendemedicinska patienter med psykologisk behandlingsmetod, • ha kunskap om relevanta psykosociala behandlingsmetoder, familjestöd och familjeintervention. 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.</p>
	<p>Deltagande i en eller flera kurser.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.</p>
	<p>Allmänna råd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i inom- eller mellan professionell reflektion i grupp. • Deltagande i seminarium. • Medsittning. • Teoretiska studier. 	

SfBs rekommendationer på efterföljande sida...

Svensk förening för Beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c4	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <p>Behärska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att skapa och upprätthålla en god allians med patienter, 2. samtalsmetodik i ett beroendemedicinskt sammanhang inklusive motiverande samtalsmetodik, 3. handläggning av återfallsprevention. 4. psykoedukation <p>Kunna handlägga</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. patienter med substansbrukssyndrom med psykologisk behandlingsmetod, 2. kombinationsbehandling med läkemedel och psykologisk behandling. <p>Ha kunskap om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. relevanta psykosociala behandlingsmetoder, familjestöd och familjeintervention såsom CRA, tolvstegsbehandling, MET. 	<p>Klinisk tjänstgöring</p> <p>Vid enheter där psykologisk behandling ges.</p> <p>Deltagande vid exempelvis patient- och närståendebildning.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
	<p>Kurs</p> <p>METIS kurs:</p> <p>Tilläggsspecialitet Beroendemedicin - Psykosociala och samhällsaspekter</p> <p>Kurs i återfallsprevention.</p> <p>Kurs i motiverande samtalsmetodik.</p>	<p>SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".</p>
	<p>Seminarium</p> <p>Aktivt deltagande utbildningar/seminarier.</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>
	<p>Medsittning</p> <p>Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	
	<p>Teoretiska studier</p> <p>Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.</p> <p>Deltagande i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan t.ex. ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • METIS-kurs. • Skriftlig examination.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c5	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärska användning av aktuella farmaka inom beroendområdet vid akuta intoxicationer, abstinensstillstånd, underhållsbehandling och återfallsprevention. 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.</p>
	<p>Deltagande i en eller flera kurser.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.</p>
	<p>Allmänna råd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Teoretiska studier. 	

Svensk förening för Beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c5	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska gällande aktuella farmaka inom beroendområdet:</p> <p>Behärska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dess indikationer, doseringar, interaktioner, verkningsmekanismer, effekter och biverkningar, 2. val av preparat med hänsyn tagen till terapieffekt, biverkningar och patientens individuella behov och önskemål, 3. metoder för att aktivt arbeta för förbättrad behandlingsföljsamhet. 	<p>Klinisk tjänstgöring Vid enhet som huvudsakligen arbetar med LARO (under minst tre månader) samt vid enhet som handlägger akuta beroendemedicinska tillstånd.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
	<p>Kurs METIS kurs: Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Neurobiologi och farmakologi</p>	<p>SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".</p>
	<p>Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier.</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>

	Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.	Uppföljning av teoretiska studier exempelvis ske via: <ul style="list-style-type: none"> •Handledarsamtal. •METIS-kurs. •Skriftlig eller muntlig examination. •Redovisning för kollegor.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c6	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <ul style="list-style-type: none"> • behärska sekundärpreventiva insatser på individ- och gruppnivå, • ha kunskap om riskfaktorer för utveckling av beroenderelaterade problem på individ-, grupp- och lokalsamhällsnivå. 	Auskultation vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.
	Allmänna råd <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Teoretiska studier. 	

Svensk förening för beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c6	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <p>Behärska insatser på individ- och gruppnivå för att förhindra utveckling eller återinsjuknande i substansrelaterade syndrom och substansbrukssyndrom.</p> <p>Ha kunskap om faktorer som påverkar risken för utveckling av substansrelaterade syndrom och substansbrukssyndrom, och hur dessa kan påverkas.</p>	Auskultation Vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.	För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Auskultation", skrivas på.
	Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier.	Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.
	Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.	Uppföljning av teoretiska studier kan ske exempelvis via: <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • Skriftlig eller muntlig examination. • Redovisning för kollegor.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c7	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärska handläggning av vanliga och viktiga psykiatriska tillstånd som har betydelse för beroendemedicinska tillstånd i alla åldrar, inklusive utvecklingsrelaterade psykiska störningar och beroenderelaterade kognitiva störningar. 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.</p>
	<p>Deltagande i en eller flera kurser.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.</p>
	<p>Allmänna råd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medsittning. • Teoretiska studier. 	

Svensk förening för beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c7	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <p>Behärska</p> <p>1. handläggning av vanliga och viktiga psykiska sjukdomar såsom affektiva sjukdomar, ångestsyndrom, trauma- och stressrelaterade syndrom, psykossjukdomar, personlighetssyndrom, utvecklingsrelaterade psykiska störningar samt substansrelaterade kognitiva störningar såsom alkoholrelaterad demens, Wernicke-Korsakoffs syndrom...(forts. nästa sida)</p>	<p>Klinisk tjänstgöring Under handledning, i både psykiatrisk sluten- och öppenvård. En längre sammanhängande tjänstgöringsperiod inom en och samma enhet rekommenderas under del av ST-perioden.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
	<p>Kurs METIS kurs: Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet</p>	<p>SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".</p>
	<p>Medsittning Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>

<p>och övergående substansrelaterad kognitiv påverkan.</p>		
	<p>Teoretiska studier Bör pågå under ST-utbildningen, varvat med klinisk tjänstgöring.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Handledarsamtal. •SK-kurs (METIS-format). •Skriftlig eller muntlig examination. •Redovisning för kollegor.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c8	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärska samtal och kommunikation med barn och ungdomar med hänsyn till deras behov och utvecklingsnivå, • ha kunskap om barn- och ungdomspsykiatrisk, samt vuxenpsykiatrisk vårds organisation, regelverk och förutsättningar för att ge psykiatrisk vård. 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.</p>
	<p>Allmänna råd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Medsittning. • Teoretiska studier. 	

Svensk föreningen för beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c8	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <p>Behärska samtalsmetodik i ett beroendemedicinskt sammanhang inklusive psykoedukation för barn och ungdomar.</p>	<p>Klinisk tjänstgöring Tjänstgöring vid beroendemedicinsk enhet med inriktning mot barn och ungdomar.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
<p>Ha kunskap om psykiatrisk vårdorganisation, regelverk och förutsättningar för att ge god vård till barn och ungdomar, i synnerhet</p>	<p>Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier. Delmålet finns med i METIS kursen Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>

<p>vid alkohol-, narkotika- och spelproblematik.</p>		
	<p>Medsittning Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	
	<p>Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Handledarsamtal. •METIS-kurs. •Skriftlig eller muntlig examination.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin

Delmål c9	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <ul style="list-style-type: none"> • kunna handlägga vanligt förekommande somatisk samsjuklighet samt ta hänsyn till detta i planeringen av vården. 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.
	Deltagande i en eller flera kurser.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.
	Allmänna råd <ul style="list-style-type: none"> • Auskultation. • Deltagande i seminarium. • Medsittning. 	

Svensk föreningen för beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c9	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <p>Kunna handlägga somatiska komplikationer och vid behov initiera utredning och behandling i samråd med kollegor inom specialiteter såsom:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. neurologi (Wernicke-Korsakoff, cerebellopati, alkoholrelaterad demens, konfusion). 2. infektion (hepatit, HIV, endokardit, mjukdelsinfektioner). 	Klinisk tjänstgöring Under handledning inom verksamheter som handlägger somatiska komplikationer.	För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.
	Kurs METIS kurs: Tilläggspecialitet Beroendemedicin -	SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".

	Psykiatrisk och somatisk samsjuklighet	
--	--	--

<p>3. gastro/hepatologi (leverencefalopati, levercirros, esofagusvaricer).</p> <p>4. kardiologi (arytmi, kardiomyopati).</p> <p>5. allmänmedicin.</p> <p>Vidare ska den specialistkompetenta läkaren kunna planera behandling av substansbrukssyndrom med hänsyn till somatisk samsjuklighet.</p>	<p>Auskultation Vid en eller flera enheter som handlägger sådana tillstånd.</p>	
	<p>Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier.</p>	
	<p>Medsittning Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c10	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska: <ul style="list-style-type: none"> • behärska tillämpningen av de lagar och andra föreskrifter som gäller för myndighetsutövning inom kompetensområdet, • ha kunskap om övriga lagar och andra föreskrifter som gäller för beroendemedicin, inklusive trafikmedicinska sådana.	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.
	Deltagande i en eller flera kurser.	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.
	Allmänna råd <ul style="list-style-type: none"> • Medsittning. • Teoretiska studier.	

SfBs rekommendationer på efterföljande sida...

Svensk förening för beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c10	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <p>Behärska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tillämpning av HSL, LPT/LRV vid intagning och fortsatt vård i slutet och öppen form inkluderande lagstiftning gällande vård av anhållen eller häktad person, 2. bedömning av risk för våld och utåtagerande beteende, 3. tillämpningen av LVM, 4. offentlighets- och sekretesslagen, 5. patientdatalagen, 6. patientlagen, 7. utfärdande av intyg enligt exempelvis körkortslagen, läkarutlåtande om hälsotillstånd m.m., 8. anmälningsskyldighet vid vissa tillstånd enligt exempelvis vapenlagen eller körkortslagen. 	<p>Klinisk tjänstgöring</p> <p>Under handledning vid enhet där LPT/ LRV-vård bedrivs.</p> <p>Under handledning skriva ansökan/anmälan om vård enligt LPT/ LRV.</p> <p>Delta vid domstolsförhandlingar gällande LPT och LRV.</p> <p>Under handledning göra riskbedömningar.</p> <p>Skriva anmälan enligt LVM, vapen- och körkortslagen.</p> <p>Delta/leda möte för samordnad vårdplanering.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
<p>Ha kunskap om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. god man och förvaltar-skapsbestämmelser, 2. biståndsbedömning enligt SOL och LSS, 3. LVU och handläggning av ärenden där barn kan misstänkas fara illa. 	<p>Kurs</p> <p>METIS kurs: Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Psykosociala och samhällsaspekter</p>	<p>SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".</p>
	<p>Medsittning</p> <p>Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	
	<p>Teoretiska studier</p> <p>Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • METIS-kurs. • Skriftlig examination.

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c11	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha kunskap om socialtjänstens och andra för området relevanta myndigheters organisation, regelverk och förutsättningar för att ge beroendemedicinsk vård. • ha kännedom om brukarorganisationers roll som resurs. 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.</p>
	<p>Allmänna råd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deltagande i seminarium. • Teoretiska studier. • Vårdteamarbete. 	

Svensk förening för beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c11	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <p>Ha kunskap om socialtjänstens organisation och uppdrag.</p> <p>Ha kännedom om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vanliga och viktiga frivillig- och brukarorganisationer, 2. hur brukarorganisationers kunskaper kan tas tillvara i verksamheten. 	<p>Klinisk tjänstgöring Under handledning vid enheter där tvärprofessionellt vårdteamarbete och samverkan bedrivs såsom vid beroendemedicinsk öppenvård.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
	<p>Seminarium Aktivt deltagande i utbildningar/seminarier.</p>	<p>Uppföljning via klinisk handledare eller huvudhandledare.</p>

	Teoretiska studier Bör pågå under hela ST- utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.	Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via: <ul style="list-style-type: none"> •Handledarsamtal. •Skriftlig examination
--	--	---

Ur Socialstyrelsens Målbeskrivning för ST i Beroendemedicin:

Delmål c12	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärska identifikation och hantering av statistiska och dynamiska faktorer hos patienter med missbruk eller beroende som är av betydelse för risken över tid att patienten skadar andra, • ha kunskap om kriminalvårdens organisation, regelverk och förutsättningar för att ge beroendevård. 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare.</p>
	<p>Deltagande i en eller flera kurser.</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare.</p>
	<p>Allmänna råd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auskultation • Medsittning • Teoretiska studier 	

SfBs rekommendationer på efterföljande sida...

Svensk föreningen för Beroendemedicin rekommenderar:

Delmål c12	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>ST-läkaren ska:</p> <p>Behärska bedömningen av risk för våld i ett beroendemedicinskt sammanhang med hjälp av strukturerade instrument.</p> <p>Ha kunskap om kriminalvårdens organisation, föreskrifter och behandlingsprogram avseende substansbrukssyndrom.</p>	<p>Klinisk tjänstgöring Under handledning vid enheter som handlägger sådana fall.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Klinisk tjänstgöring", skrivas på.</p>
	<p>Kurs METIS kurs: Tilläggspecialitet Beroendemedicin - Psykosociala och samhällsaspekter</p>	<p>SoS obligatoriska blankett: "Intyg kurs".</p>
	<p>Auskultation vid en eller flera enheter inom kriminalvården såsom häkte, anstalt, frivård och SiS-institution.</p>	<p>För varje tjänstgöring ska SoS obligatoriska blankett, "Intyg Auskultation", skrivas på.</p>
	<p>Medsittning Genomföra upprepade medsittningar för progressionsbedömning.</p>	
	<p>Teoretiska studier Bör pågå under hela ST-utbildningen varvat med klinisk tjänstgöring.</p>	<p>Uppföljning av teoretiska studier kan exempelvis ske via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handledarsamtal. • METIS-kurs. • Skriftlig examination. • Redovisning för kollegor.